

MALETA PER A LA IGUALTAT

Contes no sexistes
per a infants fins a 12 anys

(Zona ZER Alt Pallars)

Generalitat de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**

Els relats infantils i juvenils són una font inesgotable per a la imaginació i la creació i tenen un potencial educatiu i socialitzador enorme, però malauradament els rols i els estereotips de gènere també hi són presents de la mateixa manera que en altres àmbits de la societat. Així, si volem construir una societat més igualitària, la lectura infantil i juvenil ha de ser un instrument que ajudi a trencar idees estereotipades que malauradament encara existeixen en l'actualitat sobre les dones i els homes i el seu paper en la societat.

Molt sovint els contes infantils i els relats populars reproduïen rols masculins i femenins sexistes que perpetuen la segregació de tasques i espais en funció del sexe, relegant molts cops les dones a l'àmbit privat i a les tasques de cura i mostrant els homes com a líders innats, valents i sostenidors de la família.

Per aquest motiu és important que les lectures que escollim des de ben petits pels infants i joves mostrin una visió del món basada en la igualtat, la tolerància, el respecte i la llibertat, entre altres.

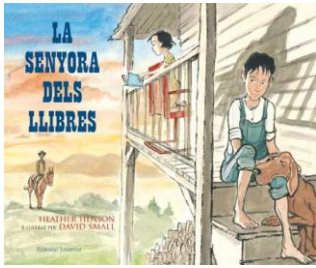
I així neix el projecte "Lectures no sexistes", fruit del treball conjunt entre el SIAD Pallars Sobirà i les Biblioteques de Sort i Esterri d'Àneu, amb l'objectiu d'oferir lectures que incloguin models alternatius que mostrin una representació del que són les dones i els homes basada en un enfocament més igualitari.

Es tracta d'un recull bibliogràfic que incorpora un llistat de llibres infantils que fomenten rols femenins i masculins i models de relació alternatius als tradicionalment basats en estereotips o criteris que puguin ser sexistes. S'hi ha inclòs també alguns títols que pretenen contribuir a combatre la violència de gènere des d'una àmplia perspectiva tenint en compte els diversos aspectes que poden influir en ella.

La selecció, d'uns 40 títols, s'ha estructurat per a que hi hagi contes que tractin els següents temes: assetjament i violència; identitats, estereotips i rols socials; gestió emocional; convivència i contes populars.

Aquests llibres s'han inclòs al catàleg de les dues biblioteques i formaran part d'una secció específica amb el títol de "Lectures no sexistes" (Biblioteca de Sort: <http://bibliosort.cat/tag/lectures-no-sexistes/>) per a consulta i préstec

El llistat de 32 contes següents s'han entregat en una maleta per la igualtat a la ZER Alt Pallars per a que pugui viatjar per les diferents escoles que la integren.

LA SENYORA DELS LLIBRES

Heather Henson

Aquest relat està inspirat en la veritable història i valenta feina que van fer les Bibliotecàries a Cavall en la serralada dels Apalatxes a Kentucky, als Estats Units. El projecte de les Biblioteques a Cavall va ser fundat durant els anys trenta del segle XX, i tenia per objectiu portar llibres a les regions més remotes on amb prou feines hi havia escoles i cap biblioteca. Dalt de tot de les muntanyes, els camins gairebé eren inexistents i s'hi havia de pujar pels llits dels rierols o per senderes escarpades. Les senyores dels

llibres havien de viatjar a cavall o amb mula pels mateixos camins tortuosos cada quinze dies, carregades de llibres, tant si feia bon temps com si feia mal temps.

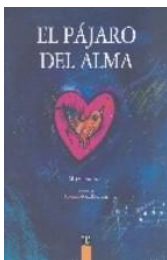

UNA CAPERUCITA ROJA

Marjolaine Leray

Una caputxeta vermella passeja tranquil·lament pel bosc quan és capturada pel llop... Però aquesta caputxeta no es deixa intimidar molt fàcilment.

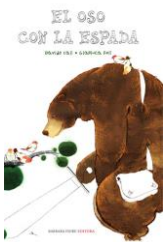
Una càustica versió del famós conte per a nens, que farà riure tothom.

EL PÁJARO DEL ALMA

Mijal Snunit

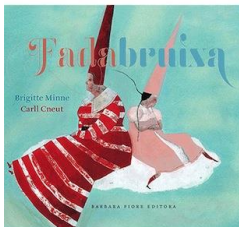
Aquest llibre explica la relació entre nosaltres mateixos i la nostra ànima a través d'una història poètica. En la nostra ànima viu un ocell molt especial que obre i tanca els calaixos on es guarden tots els nostres sentiments. Només l'ocell de l'ànima té les claus d'aquests calaixos i els obre quan nosaltres li ho demanem. Però de vegades l'ocell ens porta la contrària i obre els calaixos equivocats. Com podem escoltar el missatge de l'ocell i aprendre més sobre nosaltres mateixos?

EL OSO CON LA ESPADA

Davide Cali

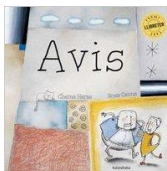
Què pot fer un ós amb una espasa? Quines són les conseqüències dels nostres actes? Aquesta és una història divertida sobre ser responsable del nostre comportament. Un matí una riuada destrueix el castell de l'ós amb l'espasa. Qui va alliberar les aigües que van destruir la seva llar? Si no ha estat culpa de l'encarregat de la presa, de qui va ser?

FADABRUIXA

Brigitte Minne

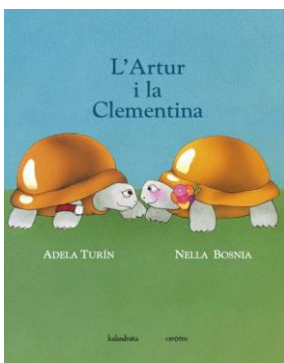
Les fades sempre són dolces i polides. La Rosamaria és una fada però no vol ser-ho. Les troba avorrides i encarcerades. Ella s'hagués estimat més ser una bruixa i poder embrutar-se, jugar, anar amb patins, riure, xisclar i fer encanteris de tota mena. No és com la seva mare desitja que sigui. La història d'una adolescent i de la relació amb la seva mare, amb desigs oposats, amb trencaments i amb renúncies que acaben amb una retrobada final plena de comprensió i tendresa.

AVIS

Chema Heras

Tots ens fem vells, és llei de vida. Però la bellesa no desapareix amb els anys, només es transforma. Una història romàntica i poètica repleta de metàfores encadenades.

L'ARTUR I LA CLEMENTINA

Adela Turín

Un bonic dia de primavera, l'Artur i la Clementina, dues joves i formoses tortugues rosses, es van conèixer a la vora d'un llac i van decidir de casar-se. L'estimació i la il·lusió que en un principi caracteritzen la relació entre l'Artur i la Clementina ben aviat es transformen en monotonia. La Clementina pateix el menyspreu constant de l'Artur, que subestima les seves qualitats i en ridiculitza les aspiracions, la qual cosa impedeix que ella se senti realitzada i sigui lliure i feliç.

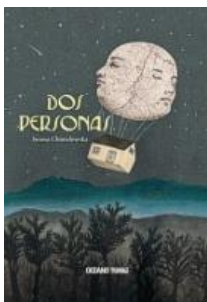
Es tracta d'una història fabulada que pretén reivindicar el rol femení dins la societat i fer desaparèixer els estereotips sexistes i la discriminació, per tal d'aconseguir un canvi de mentalitat i construir un món millor.

EL LLIBRE DELS PORCS

Anthony Browne

"Afanya't amb l'esmorzar, estimada!", "Afanya't amb l'esmorzar, mama!" li deien el seu marit i els seus fills. Fins que la senyora Garrí se'n va afartar i se'n va anar.

DOS PERSONAS

Iwona Chmielewska

Dues persones que conviuen s'assemblen a una clau i un pany. Entre tants panys, només una pot ser oberta amb aquesta clau i entre tantes claus, només una pot entrar en aquest pany. Però passa que, de vegades, la clau desapareix. També succeeix que el pany deixa de funcionar. Una delicada exploració de les relacions humanes a través de la mirada d'una artista gràfica que reflexiona sobre les parelles, l'amor, la comprensió i els conflictes que, en ocasions, porten a la ruptura. És també un llibre per a persones de totes les edats, ja que no només interessa als nens, sinó també als adults.

HANSEL I GRETEL

Lorenzo Mattotti, Jacob y Wilhelm Grimm

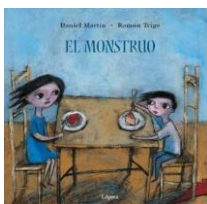
El prestigiós artista italià Lorenzo Mattotti interpreta, amb jocs de llums i ombres, un dels contes més populars dels germans Grimm. La història de Hansel i Gretel és narrada de forma original i nova, a través de traços foscos que conviden al suggeriment i la intuïció.

EL LEÓN QUE NO SABIA ESCRIBIR

Martin Baltscheit

El lleó no sap escriure, però això no li importa ja que ell pot rugir i ensenyar els seus ullals i no necessita més. Però un dia coneix una lleona molt maca llegint un llibre. A una dama així no se la pot besar sense més. Cal escriure-li una carta d'amor. Així, doncs, el lleó va demanant que escriguin per ell al mico, l'hipopòtam, l'escarabat, el voltor... Però el resultat no és el que espera.

EL MONSTRUO

Daniel Martín

La Rosario i el seu germà viuen amb un monstre. És alt i fort; escup escuma per la boca i, en moltes ocasions, els seus ulls es tenyeixen de vermell. Un molt bon llibre que pot ser d'utilitat per tractar el tema de la violència de gènere.

LES PRINCESSES TAMBÉ ES TIREN PETS

Ilan Brenman

El pare de Laura va agafar el llibre secret de les princeses i li va contar a la filla una cosa que no sabia ningú... Descobreix aquest secret que la gent desconeix.

EN FERRAN ENFADAT

Hiawyn Oram

En Ferran vol mirar la televisió però la mare no el deixa perquè ja és hora d'anar a dormir. El nen amenaça d'enfadar-se, però la mare l'envia al llit. En Ferran compleix l'amenaça de tal manera que el seu enuig destruirà tot allò que trobi al seu voltant, però què passarà un cop s'hagi desfogat? Magnífica història que ens ajuda a veure que enfadar-se no porta enlloc.

DON CABALLITO DE MAR

Eric Carle

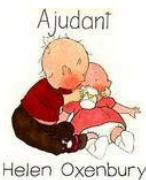
A la majoria dels peixos, una vegada que la mare ha expulsat els ous i que el pare els ha fecundat, els deixen abandonats a la seva sort. No obstant això hi ha excepcions, de vegades un dels progenitors cuida dels ous, i hi ha espècies com el cavallet de mar, el peix espinós, el peix-flauta, el tauró-toro, i algun altre en què és el pare el que se n'encarrega.

LAS COSAS QUE LE GUSTAN A FRAN

Berta Piñán

A les dues persones que més vull al món són la mami i el Fran. A Fran li agrada asseure's a la taula dels papers i estudiar llibres molt grossos i escriure i escriure, però també li encanta la truita de patata i ballar. Fran sempre em diu que la cosa que més li agrada a la vida és viure amb mi i amb la mami, i el que no li agrada gens és que s'hi adrecin pel seu nom. Que estrany! Veritat?

AJUDANT

Helen Oxenbury

A tots els petits els agrada molt ajudar a casa, i és molt important deixar-los fer i fomentar-los aquesta actitud, en la mesura de les seves possibilitats. En aquest llibre podran reconèixer aquestes tasques, que per ells són un joc molt divertit.

DOS RATONES, UNA RATA Y UN QUESO

Claudia Rueda

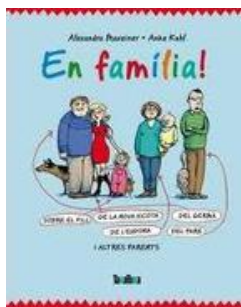
Dos petits ratolins famolencs es barallen per veure qui és l'amo d'un deliciós formatge, groc i pudent, fins que una rata vella i astuta els proposa una forma de solucionar la seva disputa. Serà que els que parteixen i comparteixen sempre es queden amb la millor part?

LA SENYORA MARIA

Cesc Noguera

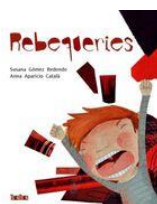
La senyora Maria viu al carrer i a l'estiu busca l'ombra d'uns plataners en una plaça. Li agrada explicar contes als ocells i els dies de pluja fa un cobert amb una cortina de bany per arrecerar-s'hi. Els animals són els únics éssers vius que li queden per compartir records i afectes. Un dia l'Ennatu sent un bram estrany al parc i decideix ...

EN FAMÍLIA!

Alexandra Maxeiner

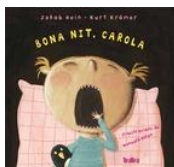
En Biel de vegades es baralla amb la Lisa, la seva germana. La Mia no té germans, però ho té tot repetit des que els seus pares es van separar. En Jonàs té un mig germà i un tres quarts de pare, que s'estima amb bogeria. La Carla i en Max tenen dues mares i dos pares. La Júlia està trista des que va morir la seva mare i no en vol tenir cap altra. La Paula celebra el dia del seu l'aniversari i el dia en què va arribar a casa dels pares adoptius. Tots tenen una cosa en comú: cadascú forma part d'una família, i cada família és única i irrepetible. Una divertida guia per entendre les diferents constel·lacions familiars.

REBEQUERIES

Susana Gómez Redondo

La mainada acostuma a canviar d'humor sovint. L'alegria i la felicitat més completes poden acabar en un atac de ràbia i una sorollosa rebequeria en un moment, i pot costar d'identificar-ne la causa entre tant de rebombori. Un malentès, un desig no satisfet, una negativa....poden provocar que es formi un enorme nuvolot.

BONA NIT, CAROLA

Jakob Hein

La Carola no té por de res ni de ningú. No és estrany, per tant, que no s'espanti gens ni mica quan una veu greu i terrorífica se li adreça de nit. La intrèpida Carola ens ensenya a desarmar les nostres pors.

UNA FLOR DE RECANVI PER A LA MARE

Rebeka Elizegi

«Un matí de tardor, just quan les fulles dels arbres començaven a caure, la mare va tenir una gran sorpresa... El Dr. Flo va telefonar-li per dir que li havia detectat una taqueta molt lletja en un pit...». Amb aquestes paraules comença el relat d'un nen que passa per l'estranya situació de viure el procés del càncer de pit de la seva mare, però que, sense perdre el coratge, afronta al seu costat l'aventura de lluitar contra la malaltia amb totes les forces.

ELS VIATGES DE L'OLGA

Paul Maar

La petita Olga emprèn un llarg viatge per països imaginaris regits per lleis molt estrictes. Un llibre fantàstic sobre el coratge i el dret de ser un mateix.

Col·lecció CONTES DESEPLICATS

A Contes Desexplicats trobareu personatges i relats clàssics capgirats com un mitjó. Amb arguments plens de sorpreses i molt d'humor que faran volar la imaginació dels primers lectors.

Es tracta del conte clàssic de la Caputxeta Vermella, en el qual la protagonista adopta un altre rol, el de forçada, que li permet enfrontar-se al llop, ser més astuta que ell i vèncer-lo. Amb aquest canvi en la personalitat dels personatges s'aconsegueix una història divertida, diferent, que fa riure als nens i que agrada al lector en general.

A *La rateta que llegia a l'escaleta*, com que la rateta no és massa presumida el que decideix és comprar un llibre, perquè li encanta llegir! I és clar, al seu pretendent també li ha d'encantar llegir, així que es posa a llegir a l'escaleta...

No eren tres els porquets, sinó que eren quatre. I, a més, eren músics!

Ho sabeu d'on ve el tíó? sabeu que va sortir disparat d'una caseta de fusta molt famosa que un llop va destruir? I us imagineu que els hi caga el tíó a personatges com la Ventafocs o com els 7 nans de la Blancaneus? I d'on ve la cançoneta "caga tíó, ametlles i torró..."? Doncs res, a llegir el conte per sortir de dubtes!

La princesa del pèsol està massa enfeïnada com per casar-se amb un príncep, però això no li impedirà d'engegar els seus propis negocis amb un èxit al·lucinant!

A en Hansel i la Gretel els encanten les laminadures. I quan descobreixen una caseta de xocolata enmig del bosc... Se'ls fa la boca aigua. Però la Fada Xocolatera ha fet un encanteri molt convincent perquè aprenguin que un plat de verdures és molt millor que afartar-se de xuxes.

Una reina dolenta com sempre i uns nans una mica diferents.

Nova versió d'aquest clàssic, en què el plantejament, el nus i el desenllaç no són ben bé com al relat original.

Selecció de guies de contes i literatura no sexista

Si voleu més informació del tema o conèixer altres títols de llibres i contes no sexistes per a diferents edats podeu consultar algunes guies publicades a internet:

“Cuentos para vivir y soñar. Edición Especial Prevención de Violencia de Género”. UGT. FETE-Enseñanza

<http://www.coeducaccio.com/wp-content/uploads/2012/09/cuentosparaviviryso%C3%B1ar.pdf>

Guia de contes no sexistes. Ajuntament de Santa Coloma de Cervelló

<http://www.santacolomadecervello.cat/AJUNTAMENT/PDF/igualtat/Guia%20de%20contes%20no%20sexistes%20Santa%20Coloma%20de%20Cervell%C3%B3.pdf>

Guia de contes no sexistes. Roda de Ter

http://www.rodadeter.cat/perfil/rodater/recursos/recursos/contes_no_sexistes.pdf

“La mochila violeta. Guía de lectura infantil y juvenil no sexista y coeducativa”

<http://www.dipgra.es/uploaddoc/contenidos/11313/Gu%C3%ADa%20de%20lectura%20infantil%20La%20mochila%20violeta.pdf>

Guia de contes i literatura infantil no sexista. Ajuntament de Cornellà de Llobregat

http://www.cornella.cat/files/contenidos/Dona/contes_no_sexistes.pdf

“Noies i nois. Tants a tants”. Biblioteca Associació de mestres Rosa Sensat Selecció de llibres per impulsar la lectura, la coeducació i el debat a parvulari, a primària i a secundària obligatòria.

<http://www.rosasensat.org/antiga/biblioteca/Bibliografies%20infantil/Tants%20a%20tants%20infantil%20i%20primaria.pdf>

Guia de lectura infantil no sexista. Ajuntament de Viladecans

http://www.aj-viladecans.es/files/1625-11431-arxiu/GUIA%20DE%20LITERATURA%20INFANTIL%20NO%20SEXISTA%20AJUNTAMENT%20DE%20VILADECANS_vdef.pdf

Hi havia una vegada. Contes coeducatius

<http://dona.ccbages.cat/upload/documents/hihaviaunavegadacontescoeducatius.pdf>

Expliquem la vida en un conte: contes no sexistes. Guia creada per la Biblioteca Can Baratau

http://bibliotecavirtual.diba.cat/detall-guia/-/detall/7D2o/GUIA_LLECTURA/10934/9259834/30619436